Samudabiman Group of Buildings

The Samudabiman group of buildings formed the Inner court of the palace, where men other than the King were forbidden to enter. This part of the palace begins at the long corridor which branches off from the Bisansagara group.

This group of buildings consists of the residence for H.M. Queen Indrasakdisaei, buildings for her sister, and her entourage during the King's first visit in 1924, a Dining Pavilion, and a Beach Pavilion.

The King usually had his lunch in Thai Style in the Dining Pavilion in the Inner court.

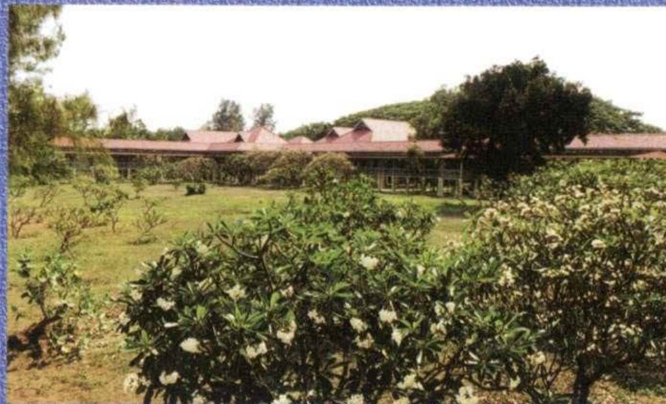
Renovation of Mrigadayavan

The life of H.M. King Vajiravudh was all too brief. Though His Majesty used the Summer Palace for only 2 seasons, it captured the spirit and pleasure of that time. It also shows the life of the royal court in both its official and personal aspects.

The Mrigadayavan Summer Palace Foundation and the Department of Fine Arts have tried to conserve and restore all the buildings, which were deserted for decades, to their present condition. When the Royal Family and their entourage traveled in those days, most furniture and other accessories were brought for the occasion from Bangkok, and taken back when the King and his court left. Few pieces of the original furniture remain from the two Royal Visits. However, for an understanding of how the King and his court lived at the Summer Palace, some contemporary pieces have been placed in the most important rooms.

In 1965 H.M. King Bhumibol Adulyadej granted Royal Permission to the Border Patrol Police to use the buildings and the area the area of Mrigadayavan Summer Palace for special training courses and as a base camp. The Foundation has also set up special exhibitions on the Royal Family and an exhibition on the lives and the field missions of the members of the Border Patrol Police.

Mrigadayavan Summer Palace : In Rama VI Camp, Petchakasem Road
Huei Sai Nua, Cha-Am District
Petchaburi, Thailand

Open Daily During : 8:30 AM. - 5:00 PM.

Fee :- Adult 90 Baht
Child 45 Baht

For further information please contact :-

the Foundation of Mrigadayavan Park Under the Patronage of Her Royal Highness Princess Bejaratana Rama VI Camp Cha-Am Petchaburi 76120 Tel. 0-3250-8039 or

The Special Training Division, The Border Patrol Police Headquarters Tel. 0-2278-5206

Admission fees and donations are used :-

for conservation and maintenance of Mrigadayavan Summer Palace and its environs

Printed by : Petchpoom Printing Co.,Ltd. Tel.0-3242-5310, 0-3241-7031-2 Fax 0-3242-4145

Mrigadayavan

The Summer Palace
Cha-Am Thailand

Mrigadayavan Palace

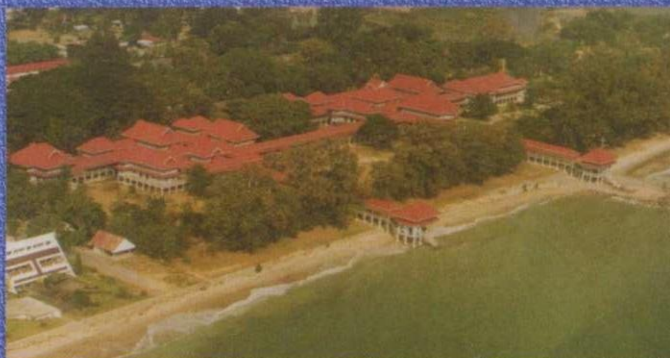
Advised by his doctor to rest and restore his health in a cool dry place, His Majesty King Vajiravudh, Rama VI, chose to spend his summers at the seaside in Petchaburi. However, he become dissatisfied with the Royal Residence at Chao Samran Beach because of unhealthy conditions. His Majesty therefore decided in 1923 to build a summer palace near the beach in Huai Sai Nua, Cha-Am, District, using materials from the dismantled buildings of the former residence. The new site was drier and cooler, with lush natural forest and fresh water. Few people lived nearby, though a train station was not far away.

The area, Huai Sai, means the stream where hog deer drink. His Majesty named the new summer palace "Mrigadayavan" which maintained the original meaning of the place while adopting the auspicious name of the park where the Lord Buddha gave his first sermon. His Majesty forbade hunting within the vicinity of Mrigadayavan.

King Rama VI made the first designs of the palace himself. He assured good ventilation with high ceilings and fretwork on all walls. Building the entire structure on stilts ensured the gound could be kept clean. Ants were controlled by niches for water around each concrete pillar and along the plaster walls that connect to the ground. Bringing all his ideas together, His Majesty chose an Italian architect, Ercole Manfredi, who worked in the Civil Works Department, to make the final architectural drawings.

The palace consists of three groups of buildings. All buildings are one story high, built of golden teak, and stand on a total of 1,080 concrete pillars. Covered wooden corridors connect all the buildings.

King Vajiravudh was able to spend only 2 summers, in 1924 and 1925, in this Palace. Then he passed away on November 25, 1925.

Sevakamataya Group of Buildings

The Sevakamataya Group of buildings is considered a part of the Front Court, where both men and women could join in official events. It consists of a pavilion-like theatre, an audience hall, an office for the Royal Aide-de-Camp General and a room for night duty chamberlains. This part of the Palace also served as the official entrance for the King.

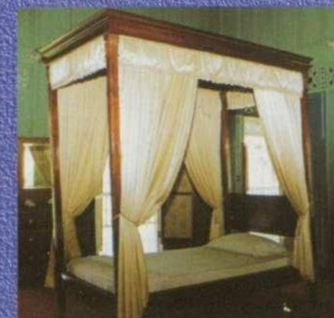

Bisansagara Group of Buildings

The Bisansagara Group of buildings was the King's personal residence. It consists of a Royal Suit which has an office, a bed room, a dressing room and a bath room, together with a Dining Pavilion, A Royal Bathing Pavilion with changing rooms, and groups of rooms for Royal Pages and other personnel.

During his first Royal Visit in 1924, King Rama VI found his first group of residence not very comfortable because it was set back far from the sea breezes.

A new building was thus added to the front of the Dining Pavilion. This new building has covered verandas to shade the rooms from sunlight. During the second Royal Visit in 1925, King Rama VI stayed in this new residential complex and gave permission to Chao Chom Savatana, who was pregnant, to stay in the nearby former Royal Residence.

ประวัติและความเป็นมาของพระรามราชนิเวศน์

พระรามราชนิเวศน์ นามเดิมเรียกกันว่า **"พระราชวังบ้านปืน"** ตั้งอยู่ที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเพชร ที่บ้านปืน ต.บ้านหม้อ จว.เพชรบุรี ในบริเวณเนื้อที่ ๓๘๙ ไร่ ๑ งาน ๑๖ ตารางวา สร้างในปลายรัชสมัย รัชกาลที่ ๕ คือ เริ่มสร้างฐานรากเมื่อ เดือนมกราคม พ.ศ.๒๔๕๓ และพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ได้เสด็จวางศิลาพระฤกษ์ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๕๓ เวลาเช้า ๙ นาฬิกา ๗ นาที ๑๑ วินาที

แบ่งหน้าที่ในการก่อสร้าง

การก่อสร้างแบ่งการก่อสร้างออกเป็น ๒ หน้าที่ คือ

กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทำหน้าที่เกี่ยวกับแบบของพระที่นั่ง ติดตั้งเครื่องไฟฟ้า และเครื่องสูบน้ำใช้ในพระที่นั่ง

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ รับหน้าที่จัดการก่อสร้างพระที่นั่ง ตามแบบแปลนที่พระราชทาน โดยมี พระยาศรีสหเทพ เป็นผู้ช่วยทางกรุงเทพ ฯ พระยาสุรินทร์ฤาไชย เป็นผู้ช่วยทางเมืองเพชรบุรี

กองช่างในการก่อสร้าง

กองช่างในการก่อสร้างซึ่งมี

มิสเตอร์ Karl Dohring ชาวเยอรมัน เป็นสถาปนิก

ดอกเตอร์ไบเยอร์ ชาวเยอรมัน เป็นวิศวกร

ช่างเขียนแบบ ๓ คน มี มิสเตอร์ตันเชอร์ มิสเตอร์ชุสแมน มิสเตอร์ไบเซ

สถานที่ที่ก่อสร้าง

บริเวณที่ก่อสร้าง

~~พื้นที่เป็นรูป ๔ เหลี่ยม~~

- เป็นที่ดินที่โปรดเกล้า ฯ ให้ซื้อจากราษฎรในเขตบ้านปืน ๒ ครั้ง เป็นเงิน ๓๒,๓๙๔.๘๙ บาท
- เป็นที่ดินของวัด ๒ วัด คือ

๑. วัดสิงห์ (อยู่ด้านทิศใต้ของพระราชวัง)ได้ทำผาติกรรมด้วยเงิน ๑,๖๐๐ บาท

๒. วัดชีปะขาว ซึ่งเป็นวัดร้าง (อยู่ในเขตพระราชวังด้านทิศเหนือ)

ตัวตำหนัก

- ตัวตำหนักเป็นแบบมอเดินสไตล์แบบยุโรป แบบเดียวกับ พระราชวังหนึ่งของพระเจ้าไกเซอร์ ที่ประเทศเยอรมัน โดยทำเป็นแบบ ๒ ชั้น มียอด ๒ ยอด คือ ยอดตำหนักและยอดมุข

- ตัวพระตำหนักหันหน้าไปทางทิศใต้ เป็นตำหนักขนาดกลางยาวจากเหนือจดใต้ ๑ เส้น ๑๐ วา ยาวจากตะวันออกจดตะวันตก ๑ เส้น ๑๒ วา มีประตูเข้าออกทางทิศใต้ ๑ ประตู ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ๑ ประตู ทิศตะวันออกทิศเหนือ ๑ ประตู

- ตัวพระตำหนักห่างจากแม่น้ำเพชรบุรีด้านทิศตะวันออก ราว ๕๐ เมตร

- หลังคาสีน้ำตาล (อยู่ท่ามกลางดงตาล) เป็นกระเบื้องที่ส่งมาจากเมืองจีน

การก่อสร้างพระราชวังบ้านปืนในสมัย ร.๕ การก่อสร้างตัวพระตำหนักยังคงสร้างไปได้ไม่มาก พระองค์ก็เสด็จสวรรคต เมื่อเดือน ต.ค.๒๔๕๓

วังบ้านปืนในสมัยรัชกาลที่ ๖

รัชกาลที่ ๖ ได้เสด็จครองราชย์และก็โปรดให้ดำเนินการก่อสร้างต่อจนสำเร็จเมื่อ พ.ศ.๒๔๕๙ รวมเวลาก่อสร้างประมาณ ๗ ปี และได้พระราชทานนามว่า " ศรเพชรปราสาท "

ได้กระทำพิธีขึ้นพระตำหนักใหม่ ในวันที่ ๑๓ มิ.ย.๒๔๖๑

ในรัชสมัยของพระองค์ได้เสด็จประทับ ณ พระราชวังพระรามราชนิเวศน์ ถึง ๙ ครั้ง

ครั้งแรก พ.ศ ๒๔๕๗ เสด็จพระราชดำเนินเพราะมีพระราชประสงค์ให้เสือปากอง เสนาหลวงฝึกหัดการเดินทางไกลโดยโปรดเกล้าฯให้ตั้งจุดเดินทางไกลที่พระราชวังบ้านปืนนี้

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๕๙ แวะประทับหลังจากเสด็จพระราชดำเนินทางรถไฟไป จ.ประจวบฯ

ครั้งที่ ๓ - ๔ พ.ศ.๒๔๖๐ เมื่อเสด็จฯปักษ์ใต้เพื่อทรงสำรวจคอคอดกระ เมื่อถึงเพชรบุรี ได้ประทับแรมที่พระที่นั่งศรเพชรปราสาททั้งไปและกลับ

ครั้งที่ ๕ เมื่อประชวรพระโรคปวดพระอาทิชั่ม นายแพทย์ประจำพระองค์ได้กราบบังคมทูลแนะนำให้เสด็จประทับพักผ่อนที่ชายทะเล จึงได้เสด็จประทับแรม ณ พระที่นั่งศรเพชรปราสาทอยู่ ๖ วัน จากนั้นได้เสด็จกลับไปประทับแรมที่ ต.บางทะลุ และได้พระราชทานชื่อหาดทราย ณ ที่นั้นว่า "หาดเจ้าสำราญ"

ครั้งที่ ๖ เสด็จประทับแรมอีกครั้งหลังจากทรงพักผ่อนพระอริยาบทอยู่ที่หาดเจ้าสำราญ ๗๓ วัน โดยประทับแรมอยู่นาน ๖ วัน

ครั้งที่ ๗ วันที่ ๑๐ เม.ย. ๒๔๖๓

ครั้งที่ ๘ วันที่ ๒๘ เม.ย. ๒๔๖๒

ครั้งที่ ๙ วันที่ ๒๓ เม.ย.๒๔๖๙ ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นครั้งสุดท้ายเสวยพระกระยาหารกลางวันพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิ์ศจี พระวรราชชายา ก่อนที่จะเสด็จไปพักผ่อนที่หาดเจ้าสำราญ

ยกวังบ้านปืนให้เป็นที่ว่าการเมืองเพชรบุรี

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้ทรงพระราชดำริห์ยกพระราชวังบ้านปืน พระราชทานเป็นที่ว่าการเมือง ได้มีการสรุปรายงานค่าใช้จ่ายเป็นค่าก่อสร้าง เพื่อเป็นข้อมูลเงินชดใช้พระคลังข้างที่หอรัษฎากรพิพัฒน์ คือ

ค่าก่อสร้างพระตำหนัก ๕๔๙,๖๗๗.๐๔ บาท

ค่าเครื่องตกแต่งเครื่องประดับ ๗๒๙,๘๒๙.๒๙ บาท

ค่าที่ดิน ๒๒,๓๙๔ ๔๙ บาท

รวม ๑,๓๑๑,๘๐๐.๘๗ บาท

การดำเนินการในการยกพระราชวังบ้านปืนเป็นที่ว่าการเมืองเพชรบุรี ดำเนินไปได้เพียงใดยังไม่ปรากฏชัด เพราะมีเอกสารขัดแย้งในเรื่องความเป็นอยู่ โดยมีแนวความคิดในการปฏิบัติเป็น ๓ ประการ คือ

๑.ยกให้เป็นที่ว่าการเมือง

๒.ให้รักษาเป็นพระราชวังเดิม

๓.เห็นควรให้จำหน่ายที่ดินในรอบเขตพระราชวังเสียบางส่วน

ยังหาหลักฐานไม่พบว่าได้ปฏิบัติการในรูปใดทั้งสามลักษณะ เป็นเหตุให้ภายหลังทำให้พระราชวังพระรามราชนิเวศน์ถูกทอดทิ้งและทรุดโทรมขาดคนดูแล ไปในระยะหนึ่ง โดยมิได้ดำเนินการในรูปแบบใด

วังบ้านปืนในสมัยรัชกาลที่ ๗

ในรัชสมัย ร.๗ พระราชวังพระรามราชนิเวศน์ได้เปลี่ยนสภาพจากการรกร้างว่างเปล่ามาใช้เพื่อการศึกษาของชาติ ทรงโปรดเกล้าฯให้กระทรวงศึกษาธิการใช้เพื่อการศึกษา คือ

๑.เปิดโรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวังรามราชนิเวศน์ โดยมีนายเมื้อน แจ่มกระจาย เป็นครูใหญ่ ต่อมาสถานศึกษานี้ได้ย้ายเป็นโรงเรียนวัดดอนไก่เตี้ย

๒.โรงเรียนฝึกหัดครูกสิกรรมประกาศนียบัติมณฑลราชบุรี โดยยุบมาเปิดใหม่ที่พระราชวังพระรามราชนิเวศน์ ราว พ.ศ. ๒๔๖๙ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๘๐ ก็ย้ายมาอยู่ที่วัดเกษซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้าม

๓.โรงเรียนอบรมฝึกหัดผู้กำกับลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ. ๒๔๗๔

๔.โรงเรียนปฐมวิสามัญหญิง พ.ศ. ๒๔๗๗ ต่อมาได้ย้ายไปเป็น โรงเรียนการช่างสตรี ปัจจุบันคือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

หลักจากนั้นสภาพพระราชวังพระรามราชนิเวศน์ก็คงรกร้างว่างเปล่าอย่างเดิม

วังบ้านปืนในสมัยรัชกาลที่ ๘

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอนันทมหิดล พระองค์ท่านได้เสด็จมาประทับชั่วคราวในการแปรพระราชฐานประทับที่ พระราชวังไกลกังวล ก่อนเสด็จเข้า กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๘

ต่อมาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ใช้ในราชการทหาร โดยกระทรวงกลาโหมขอพระราชทานใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดในพระราชวังพระรามราชนิเวศน์ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๘๔ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ ๒๘ ส.ค.๒๔๘๕ จำนวนที่ดินที่ทรงพระราชทานครั้งแรก ๑๙๔ ไร่ ๑ งาน ๕๒ ตารางวา

กระทรวงกลาโหมได้ ขอพระราชทานครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๕ จำนวน ๑๕๔ ไร่ ๓ งาน ๖๔ ตารางวา แล้วหน่วยทหารมณฑลทหารบกที่ ๕,ร.๑๕ พัน.๔๕ ก็เข้ามาตั้งและมีหน่วยทหารอื่นมาอยู่อีกมาก ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ตั้งจังหวัดทหารบกเพชรบุรี

วังบ้านปืนในสมัยรัชกาลที่ ๙

สมัยรัชกาลปัจจุบันพระราชวังพระรามราชนิเวศน์ ยังคงใช้ในราชการทหาร ได้มีการปรับปรุงทั้งบริเวณ ทำรั้วรอบ ตลอดทั้งอาคาร ที่พักทหาร สำนักงานต่างๆ มากมาย

กรณียกิจที่สำคัญในรัชกาลปัจจุบัน ได้ประกอบพระราชพิธีที่สำคัญๆ ได้แก่

๑.สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯสยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จปฏิบัติพระราชภารกิจแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและทรงนมัสการ ร.๕ และพระราชทานพระราโชวาทแก่ ทหารจังหวัดทหารบกเพชรบุรี ทหาร ร.๑๑ พัน.๓ รอ. พร้อมทั้งเยี่ยมพสกนิกร อันประกอบด้วย พ่อค้า ประชาชน ลูกเสือชาวบ้าน เมื่อวันพุธที่ ๑๕ ธ.ค. ๒๕๑๙

๒.พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ เสด็จพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้าน ของจังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๖๒ รุ่น เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๒ มิ.ย. ๒๕๒๐ เวลา ๑๖.๓๐ มีประชาชนเข้ารับเสด็จสี่หมื่นคนเศษ

ความงามของพระราชวัง

ปัจจุบันจะชมพระราชวังรามราชนิเวศน์ได้ ในความงามทางสถาปัตยกรรม,ศิลปกรรม และสิ่งตกแต่งภายใน,ภาพแกะสลัก,รูปปั้น,ภาพสีน้ำมัน,โคมไฟ ฯลฯ

สิ่งที่จะลืมมิได้ คือ ปืนใหญ่ชุด ๒๑๗ กระบอก ที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๓ ได้ทรงพระราชทานนามไว้ เมื่อ พ.ศ.๒๓๖๔ เช่น พาลีล้างกองกุญ,รามสูรคว่างขวาน,ยมบาลจับสัตว์,นิลพัดแบลงกาย,รอยชายเข้าวัง,กำลังเพชหึง,ตรึงบาดาล ฯลฯ ซึ่งหล่อด้วยสัมฤทธิ์มีลวดลายสวยงามและมีชื่อจารึกไว้ พระบาทสมเด็จพระพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้นำมาประดับพระราชวังพระรามราชนิเวศน์ จำนวน ๔ กระบอก คือ

๑.รามสูรคว่างขวาน	ลำกล้อง	๔ ศอก	๑ คืบ	๒ นิ้ว	ท้ายเม็ด	๑ คืบ
๒.ยมบาลจับสัตว์	"	๔ "	๑ "	๖ "	"	๑ " ๑ นิ้ว
๓.ลอยชายเข้าวัง	"	๔ "	- "	๑๐"	"	๑ " ๑ "
๔.กำลังเพชหึง	"	๔ "	- "	๘ "	"	๑ " ๔ "

ขณะนี้ปืนโบราณทั้ง ๔ กระบอก ได้นำมาประดับที่ลานอนุสาวรีย์ทางด้านทิศใต้ของตัวพระราชวังพระรามราชนิเวศน์

อีกประการหนึ่งเป็นจุดเด่นของพระราชวังก็คือ ภายในมีสนามแบดมินตัน ซึ่งเป็นสนามแบดมินตันแห่งแรกในประเทศไทย แต่ในปัจจุบันได้ปรับแต่งเป็นสวนหย่อมไปแล้ว

สาเหตุที่สร้างวังที่เพชรบุรี

ลำดับความเป็นมาในการที่พระบาลสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ มีพระประสงค์ในการสร้างพระราชวังขึ้นที่บ้านปืน ตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พอจะประมวลได้หลายประการดังนี้

๑.เพื่อเป็นพระราชานุสรณ์เจริญตามรอยเบื้องยุคลบาท สมเด็จพระบรมชนกนาถ รัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างพระราชวังบนพระนครคีรี เพื่อเสด็จแปรพระราชฐานเสด็จมาประพาสปีละคราว สองคราวบ้าง ครั้งละเป็นเวลานานๆ

๒.เมืองเพชรบุรีมีภูมิสถานสวยงาม มีถ้ำ เขา ทะเล มีสถานที่เป็นธรรมชาติ บริบูรณ์วัดวาอาราม มากด้วยศิลปะในเชิงช่างมีฝีมือชั้นครู อาหารการกินอุดมสมบูรณ์

๓.สถานที่จะสร้างพระตำหนักทำเลเหมาะสมใกล้แม่น้ำเพชรบุรี ไม่ไกลจากชุมชนบ้านเรือนราษฎรและตลาด ใกล้ที่ตักน้ำเสวยและน้ำที่ใช้ในพระราชพิธีสำคัญๆอยู่ใต้วัดท่าไชยลงมาเล็กน้อย

๔.การเดินทางมาเมืองเพชรบุรีในสมัยพระองค์มีรถไฟเริ่มเปิดเดินทางมาถึงเพชรบุรีแล้วจึงสะดวกในการไปมากว่าทางเรืออย่างครั้งก่อนๆ

๕.ภูมิอากาศไม่ร้อนไม่หนาว เหมาะสมกับฤดูกาล ความชื้นในอากาศก็ไม่มากอากาศที่เพชรบุรีถูกกับพระองค์ พระโรคที่ทรงประชวรในฤดูฝนไม่มี

๖.เมืองเพชรบุรีเหมาะที่จะรับรองแขกบ้านแขกเมืองและมีสถานที่จะพาอาคันตุกะไปดูชมที่ต่างๆ

๗.ทรงเห็นว่าราษฎรเมืองเพชรบุรี มีความจงรักภักดีต่อพระองค์และพระราชวงศ์อย่างแนบแน่นเป็นเมืองที่นิยมเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินสืบมาแต่อดีต

๘.ทรงชอบพอคุ้นเคยกับเจ้าเมืองและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในเมืองเพชรเป็นอย่างดี

๙.ทรงมีบาทบริจาริกตระกูลเมืองเพชรบุรีในสกุลบุนนาคถึง ๘ คน

๑๐.พระองค์ทรงมีพระราชปรารภกับผู้ใกล้ชิดว่าในกาลภายหน้าจะเสด็จประทับเป็นการถาวรอยู่ ณ พระราชวังรามราชนิเวศน์ตลอดไปโดยจะมอบราชการบ้านเมืองให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชและพระองค์จะทรงดำรงพระอิสริยยศอยู่ในฐานะ "พระเจ้าหลวง" ต่อไป

ภายในพระราชวัง

ชั้นบน มีห้องที่สำคัญๆ ได้แก่

๑.ห้องบรรทมพระเจ้าอยู่หัว

๒.ห้องบรรทมพระราชินี

๓.ห้องบรรทมพระราชโอรสและพระราชธิดา

๔.ห้องทรงพระอักษร

ชั้นล่าง มีห้องสำคัญๆ ได้แก่

๑.ห้องเฝ้า

๒.ห้องท้องพระโรง

๓.ห้องเสวย

๔.ห้องเครื่อง

๕.ห้องเทียบเครื่อง

สรุปรายการก่อสร้างพระที่นั่งและของต่างๆที่บ้าปืนเมืองเพชรบุรี

รายการ	งบประมาณพระราชทานฯ	เงินที่ใช้มาถึง ๓๐ พ.ย.๒๔๔๔	คงเหลือ
เงินเดือน	๕๘,๓๑๔.๐๐	๓๒,๑๒๓.๖๖	๒๖,๑๙๐.๓๔
พระที่นั่งหลังใหญ่	๔๒๘,๐๐๐.๐๐	๑๐๒,๓๖๕.๗๐	๓๒๔,๖๓๔.๓๐
ท้องพระโรง	๒๒,๕๐๐.๐๐	๒๘,๔๔๐.๑๓	๑๙๖,๕๕๙.๘๗
พระฉนวน	๕๐,๐๐๐.๐๐	-	๕๐,๐๐๐.๐๐
เครื่องแต่งพระที่นั่ง	๓๐๐,๐๐[illegible]	[illegible]๐,๐๐๐.๐๐	๒๐๐,๐๐๐.๐๐
ตั้งเครื่องแสงไพฟ้า	๒๔๒,๘๓๐.๐๐	๖๐,๗๐๗.๕๐	๑๘๒,๑๒๒.๕๐
ตั้งถังสูบ วางท่อ	๔๓,๐๑๔.๐๐	๑๐,๗๕๖.๐๐	๓๒,๒๕๘.๐๐
รวม	๑,๓๔๗,๑๕๘.๐๐	๓๓๕,๓๙๒.๙๙	๑,๐๑๑,๗๖๕.๐๐

หมายเหตุ รายละเอียดการก่อสร้างมีทุกขั้นตอน เช่น

ค่าอิฐ	๑๖,๗๒๐	บาท
ค่าปูนซิเมนต์	๑๕,๐๐๐	บาท
ค่าปูนขาว	๔,๐๖๐	บาท
ค่าทราย	๔๙๐	บาท
ค่าเหล็กกลม	๗,๒๐๐	บาท
ค่าลวด	๒๘๐	บาท
ค่ากระเบื้องมุงหลังคา	๓,๘๘๘	บาท

ฯลฯ

รายละเ[illegible]าย ในห้องต่าง ๆ

ชั้นล่าง

ห้องรอเฝ้า

ใช้สำหรับให้ข้าราชบริพารและผู้ที่คอยเข้าเฝ้า พักคอยก่อนที่จะเข้าเฝ้าพระเจ้าอยู่หัว

ห้องท้องพระโรง

เป็นห้องที่พระเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับที่บัลลังก์ โดยในอนาคตกรมศิลปากรจะได้จัดสร้างบัลลังก์จำลองขึ้นมาเพื่อให้เหมือนจริง

ห้องเสวย

มีกระเบื้องจีเหลือง มีลายกุ้ง หอย ปู ปลา ตุ๊กแก และบริเวณช่องลมของประตู หน้าต่างจะมีลวดลายลักษณะคล้ายใบเงิน ซึ่งเป็นศิลปแบบมอเดินสไตล์ของเยอรมัน มีการจัดลักษณะของโต๊ะอาหารและโคมไฟ ให้มีลักษณะเป็นศิลปแบบอาร์ตนูโวของฝรั่งเศส พื้นห้องทำด้วยหินอ่อน ซึ่งสั่งมาจากอิตาลี

หน้าห้องเสวย

เป็นปฏิมากรรมโพไซดอน เทพเจ้าแห่งท้องทะเลเป็นศิลปแบบคลาสสิก

สนามแบดมินตัน

ตามหลักฐานคาดว่าเป็นสนามแบดมินตันแห่งแรกของประเทศไทย ปัจจุบันได้ปรับปรุงเป็นสวนหย่อมไปแล้ว

ห้องโถงกลม (ชั้นล่าง)

ความสวยงามอยู่ที่การเน้นความเข้มของเสาทุกต้นให้เด่นโดยจะให้ฉากหลังของเสาเป็นสีขาว ดูแล้วเน้นการเน้นพื้นผิว ซึ่งเป็นลักษณะของศิลปแบบคลาสสิก พื้นทำด้วยหินอ่อนมีลวดลายคล้ายเกล็ดปลา

บันไดเวียนคู่

บันไดขึ้นชั้นบนมีลักษณะวนเข้าหากันเป็นรูปดอกจิก เป็นศิลปแบบโบรอค โดยบนราวบันไดจะมีรูปปั้นตุ๊กตาถือผลไม้ พวงมาลัย ซึ่งเป็นศิลปแบบมอเดินสไตล์

ห้องโถงกลมชั้นบน

ความสวยงามอยู่ที่หน้าต่างสี่เหลี่ยม เสาโดดเด่น มีโคมไฟที่สวยงาม ประกอบด้วยลวดลายรูปต้นกุหลาบเลื้อยพันรอบลูกกรง ซึ่งรวมแล้วเป็นลักษณะศิลปแบบนีโอคลาสสิก

ห้องทรงพระอักษร

มีลักษณะพิเศษที่เห็นเด่นชัด ก็คือมีตู้ฝังกับผนังห้อง และกระจกหน้าต่างเป็นกระจกสแตนกลาสมีการสร้างที่ลดหลั่นตรงบริเวณประตูออกไปนอกระเบียง ทำให้ดูแล้วกลมกลืนสวยงามมาก

ห้องบรรทมพระราชินี

พื้นห้องจะเป็นไม้ ฝาผนังเป็นไม้ครึ่งปูนครึ่ง โดยมีลวดลายในไม้เป็นแบบเรขาคณิต มีระเบียงมองเห็นสนามแบดได้ชัดเจน

ห้องบรรทมพระเจ้าอยู่หัว

เสาทุกต้นจะเป็นแผ่นทองแดงดุนลายกรุ มีรูปภาพสีน้ำมันประดับอยู่ที่ฝาผนังและมีกระจกบานใหญ่ ทำให้ดูแล้วสวยงามยิ่งขึ้น ด้านระเบียงห้องเป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปรัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ มองออกด้านนอกจะเห็นทิวทัศน์ของเพชรบุรีได้สวยงามมาก โดยเฉพาะพระนครคีรีที่ตั้งตระหง่านอยู่ด้านหน้า

ห้องสรงพระเจ้าอยู่หัว

ภายในมีอ่างน้ำ สำหรับนอนแช่และปรับคลื่นน้ำได้ มีอ่างสำหรับอาบจากฝักบัว มีโถส้วมแบบชักโครก และมีกระจกหน้าต่างแบบสแตนกลาสเช่นเดียวกับห้องทรงพระอักษร

ห้องอื่น ๆ

กรมศิลปกร ยังไม่ได้มีการจัดตกแต่งภายในให้มีลักษณะเหมือนจริงจึงไม่ขอแนะนำ